

СХВАЛЕНО

науково-методичною комісією
з інноваційної діяльності
сектору дошкільної, загальної середньої,
професійної (професійно-технічної),
позашкільної освіти та виховання
Науково-методичної ради
Міністерства освіти і науки України

протокол №_____ від_____

Звіт

про завершення III (формульовального) етапу
експерименту всеукраїнського рівня за темою
«Допрофільна підготовка і профільне навчання
в освітній системі «гімназія-ліцей»
на базі гімназії № 136 міста Києва
за травень 2020 року – квітень 2022 року

Відповідно до Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 07 листопада 2000 року № 522, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 26 грудня 2000 року за № 946/5167 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2017 року № 994), наказу Міністерства освіти і науки України від 01 серпня 2018 року № 836 «Про проведення експерименту всеукраїнського рівня за темою «Допрофільна підготовка і профільне навчання в освітній системі «гімназія-ліцей» на базі гімназії № 136 міста Києва передбачено здійснення завдань програми III (формульовального) етапу цього експерименту, а саме:

розробити експериментальні навчальні курси, які забезпечуватимуть допрофільну підготовку і профільне навчання учнів в освітній системі «гімназія-ліцей»;

експериментально апробувати обґрунтовані організаційно-методичні умови, модель допрофільної підготовки і профільного навчання учнів в освітній системі «гімназія-ліцей», методику конструювання навчальних курсів, які забезпечують наскрізну допрофільну підготовку і профільне навчання учнів в освітній системі «гімназія-ліцей», розроблених та затверджених у встановленому порядку експериментальних курсів;

здійснити статистичний аналіз та узагальнення експериментальної апробації;

внести корективи в модель допрофільної підготовки і профільного навчання учнів в освітній системі «гімназія-ліцей», методику конструювання навчальних курсів, які забезпечуватимуть наскрізну допрофільну підготовку й профільне навчання учнів в освітній системі «гімназія-ліцей» за результатами їхньої експериментальної апробації;

розробити проєкт освітньої програми ліцею (II-III ступені) на основі експериментально апробованих курсів навчальних курсів, які забезпечують наскрізну допрофільну підготовку й профільне навчання учнів в освітній системі «гімназія-ліцей»;

підбити підсумки третього (формувального) етапу експерименту всеукраїнського рівня.

У ході здійснення третього (формувального) етапу експерименту всеукраїнського рівня за темою «Допрофільна підготовка і профільне навчання в освітній системі «гімназія-ліцей» на базі гімназії №136 міста Києва (травень 2020 року – квітень 2022 року) виконано всі завдання, передбачені його програмою.

Відповідно до програми експерименту всеукраїнського рівня до участі в реалізації завдань його звітнього етапу залучено вказаних у заявці учасників

дослідження, забезпечено інформаційну підтримку проведення експерименту на сайті гімназії.

У процесі реалізації завдань формувального етапу використовувалися методи науково-педагогічного дослідження, а саме: емпіричні (тестування, бесіди, опитування та анкетування); теоретичні (аналіз навчально-методичної літератури); статистичні (опрацювання й порівняння результатів кількісного та якісного аналізу здобутих даних); аналіз, синтез, порівняння, моделювання. Основним методом став педагогічний експеримент.

Для вивчення ключових питань було використано анкетування щодо очікувань та результатів апробації моделі допрофільної підготовки і профільного навчання учнів в освітній системі «гімназія-ліцей», методику конструювання навчальних курсів, які забезпечують наскрізну допрофільну підготовку і профільне навчання учнів в освітній системі «гімназія-ліцей», що проведено з використанням можливостей соціальних мереж (Фейсбук та Інстаграм), месенджера Вайбер у вигляді Google-форм, що дало змогу учасникам експерименту оперативно отримувати результати опитування, розробляти рекомендації суб'єктам освітньої діяльності; уточнювати, корегувати діяльність на основі означених вище даних.

Розроблено експериментальні навчальні курси, які забезпечуватимуть допрофільну підготовку і профільне навчання учнів в освітній системі «гімназія-ліцей», що мають за мету формування професійної самосвідомості здобувачів освіти з 4 напрямів допрофільної підготовки та профільного навчання (українська мова, іноземна мова, математика, інформатика), об'єднані єдиною структурованою програмою «Абетка професійного самовизначення» (програма спецкурсу для учнів 5-7 класів затверджена листом ІМЗО від 10.07.2020 р. № 22.1/12-Г-542, повна програма спецкурсу для учнів 5-12 класів подана на затвердження) та містять такі основні види діяльності учнів: уміння жити й працювати в колективі й зосереджувати свої зусилля на конкретних завданнях, виявляти проблему, вести самостійний чи спільний пошук способів її розв'язання,

брати на себе відповідальність за результати дій і вчинків, усвідомлення необхідності навчатися протягом життя. На засадах компетентнісного підходу учням пропонується визначитися в таких освітніх галузях та познайомитися з такими професіями: мови і літератури (українська мова) – професія журналіста; мови і літератури (іноземна мова) – професія перекладача; математика – професії, по'язані з фінансами, економікою, підприємництвом; технології (інформатика) – професії в сфері ІТ та офісних технологій. Враховуючи те, що кожна освітня галузь забезпечує формування всіх ключових компетентностей, основою діяльнісної складової програми є інтеграція вищезазначених галузей, їх практична спрямованість, що уможливорює свідомий вибір здобувачем освіти напряму допрофільної підготовки та профільного навчання.

Викладання спецкурсу в 5-7 класах, яке здійснювалося в 2020-2021, 2021-2022 н.р., спрямоване на первинне ознайомлення учнів із 4 напрямками, відповідно до зазначених освітніх галузей та вказаних професій. Протягом трьох подальших років навчання (8-10 класи) за вибором учнів викладатимуться 2 складові спецкурсу. Метою є вибір здобувачами освіти 2 освітніх галузей, які мають прикладну професійну спрямованість. Для того щоб учень міг максимально ознайомитися зі специфікою обраної професії або спробував себе в різних галузях, ми пропонуємо 3 роки, що сприятиме заглибленню в професію, набуттю практичних навиків. У 2021-2022 н.р. у 8, 9 класах здійснювалося знайомство учнів зі світом професій в рамках проєктної діяльності, під час класних годин, зустрічей зі студентами вишів, під час «Дня тіні студента» в Київському національному торгово-економічному університеті, онлайн-зустрічей зі студентами та викладачами Київського міжнародного університету. Викладання спецкурсу в 11-12 класах спрямоване на особистісно-орієнтовану практичну діяльність, що здійснюється за допомогою методу проєктів (групові, індивідуальні проєкти). Наскрізність тем дозволяє створювати неперервність у викладанні

спецкурсу, а циклічність освітнього матеріалу сприяє всебічному знайомству зі світом професій.

Оцінювання навчальних досягнень учнів зі спецкурсу здійснюється з урахуванням їхнього особистісного зростання та передбачає диференційований підхід щодо організації оцінювання. Критерієм оцінювання роботи учнів є не стільки обсяг навчального матеріалу, що залишився в пам'яті, як уміння його застосовувати, тобто аналізувати, узагальнювати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, використовувати в життєвих ситуаціях, самостійно здобувати знання, робити свідомий вибір напряму допрофільної підготовки та профільного навчання.

Під час викладання програми спецкурсу у 5-9 класах практично було апробовано методику конструювання навчальних курсів. Концентрична структура програми передбачає періодичне звертання до набутих знань, умінь, навичок, при цьому зміст поступово розширюється, збагачується новими відомостями, зв'язками, залежностями. Протягом восьми років пізнавальні можливості учнів поглиблюються, розширюються знання, діяльнісні та ціннісні результати. Покрокове знайомство з особливостями певної професії допомагає кожній дитині зрозуміти, чи хоче вона більше дізнатися з певної галузі, які пріоритетними є для неї, які види діяльності є більш цікавими.

Зміст навчального матеріалу передбачає урахуванням психологічних і вікових особливостей дітей, принципів дидактики: від простого до складного, від близького до далекого, від знайомого до незнайомого.

У ході здійснення програми експерименту робочою групою визначено напрями допрофільної підготовки і профільного навчання учнів в освітній системі «гімназія-ліцей», серед яких професійна орієнтація як науково-практична система підготовки особистості до свідомого професійного самовизначення є складовою цілісної системи навчально-виховної роботи в сучасних закладах освіти, що готують своїх випускників до майбутнього життя. Важливим є дотримання

методики конструювання спецкурсів, виявлення відповідності створених програм заданим критеріям з точки зору психологічного аспекту (ціннісні ставлення до вибору напрямку, рівень задоволеності учасниками освітнього процесу), пізнавального аспекту (рівень отриманого досвіду навчально-пізнавальної діяльності як основа формування компетентностей в рамках спецкурсів), профорієнтаційного аспекту (корисність отриманих знань, вмінь, навичок в рамках спецкурсів для подальшого свідомого вибору напрямку професійної підготовки).

Організація допрофільної підготовки та профільного навчання вимагає від керівництва та педагогічного колективу гімназії вільного володіння сучасними методами та освітніми технологіями, методиками формування ключових і предметних компетентностей, ефективними формами організації освітнього процесу для підготовки здобувачів освіти до свідомого вибору напрямку навчання, психологічного супроводу, системи виховних заходів, у тому числі за участю батьків та партнерів гімназії.

Головними педагогічними завданнями для вчителів було визначено переорієнтацію освітнього процесу на особистість учня, який має навчитися робити свідомий вибір напрямку навчання; пошук шляхів для створення сприятливих умов досягнення кожним учнем найбільш можливого й необхідного для нього рівня знань та навичок, набуття життєвого досвіду, особистісних якостей і життєтворчих здібностей, які необхідні для вирішення та продуктивної реалізації основних життєвих завдань як індивідуального проекту.

У зв'язку з цим з'явилася потреба створити модель наскрізної допрофільної підготовки та профільного навчання в освітній системі «гімназія-ліцей» та ввести в гімназії наскрізні спецкурси, виховні заходи, психологічну діагностику, які, з одного боку, надають можливість осмислено обирати шлях самореалізації, свідомий вибір напрямку навчання, майбутньої професії, з іншого боку, формують життєво важливі компетентності, що потрібні сучасній людині.

Втілення моделі наскрізної допрофільної підготовки та профільного навчання в освітній системі «гімназія-ліцей» сприятиме підготовці учнів до самостійного вибору майбутньої професії, забезпечуватиме обсягом систематизованих профінформаційних знань, необхідних для правильного вибору напрямку допрофільної підготовки та профільного навчання в професійному самовизначенні, вихованню в учнів свідомого ставлення до себе як суб'єкта майбутнього профільного навчання, усвідомлення своєї індивідуальної неповторності.

Відповідно до розробленої моделі здійснювалася реалізація таких завдань.

Розроблено організаційно-методичне забезпечення наскрізної допрофільної підготовки й профільного навчання в освітній системі «гімназія-ліцей». Учителі, які викладають спецкурс, створили конспекти для здійснення єдиного освітнього процесу в кожному класі, на методичних комісіях було обговорено та узгоджено методи та прийоми викладання, спрямовані на реалізацію діяльнісного підходу в освітньому процесі. Головне завдання занять зі спецкурсу – не завантаження учнів новими знаннями, а забезпечити прикладний характер кожного уроку. Для учнів розроблено робочий зошит, в якому пропонуються креативні практичні завдання професійного спрямування. Кожен урок має на меті сформувати певний професійний навик відповідно до зазначеної професії та теми уроку. На сьогодні розроблено поурочні плани та плани – конспекти для 5-7 класів. Експериментальна апробація організаційно-методичного забезпечення наскрізної допрофільної підготовки й профільного навчання в освітній системі «гімназія-ліцей» в педагогічній практиці показала, що учителі готові до здійснення як освітнього процесу, так і до організації позаурочної діяльності в рамках реалізації допрофільної підготовки та профільного навчання.

Зазначена модель є засобом регулювання практичної діяльності всіх учасників освітнього процесу, служить для реалізації практичних цілей, спрямована на розробку та обґрунтування інструментарію оцінювання стану

наскрізної допрофільної підготовки й профільного навчання в освітній системі «гімназія-ліцей».

Складником моделі є методичний компонент, який включає сукупність методів і засобів, що забезпечують ефективну реалізацію системи наскрізної допрофільної підготовки та профільного навчання в освітній системі «гімназія-ліцей». З метою реалізації завдань наскрізної допрофільної підготовки та профільного навчання впроваджувалися *технології* інтерактивного навчання, особистісно орієнтовані, асоціативно-рефлекторні, саморозвитку, проєктної діяльності; застосовувалися *методи* словесні, наочні, практичні, частково-пошукові, практичні, дослідницькі, ігрові, корекції та контролю, у тому числі, самоконтроль, взаємоконтроль; використовувались *засоби та прийоми*: «Мікрофон», «Бінго», «Асоціативний куш», «Ротаційні групи», «Карусель», «Два-чотири-разом» тощо.

Ресурсний компонент як сукупність ресурсів, які використовуються задля забезпечення результативності системи наскрізної допрофільної підготовки й профільного навчання в освітній системі «гімназія-ліцей» є невід'ємною частиною моделі. Кожен вид ресурсів (*людські, трудові, матеріально-технічні, інформаційні тощо*), їх наявність, якість, кількість та інші показники є стимулом для діяльності як учителя, так і учнів. До викладання спецкурсу було залучено вчителів української мови та літератури, зарубіжної літератури, англійської мови, інформатики, математики, технологій, класні керівники 5-11 класів. Заступниками директора з освітньої діяльності проводилися засідання методичних комісій, творчих груп учителів, на яких обговорювалося змістове наповнення уроків спецкурсу, методична реалізація занять. Для якісного забезпечення викладання спецкурсу з інформатики та англійської мови було задіяно кабінети інформатики, використовувалося відповідне програмне забезпечення. Матеріал для викладання спецкурсу в 5-7 класах добирався тематично, але в рамках знайомства з професією, враховуючи вікові особливості учнів. Обов'язковою умовою кожного

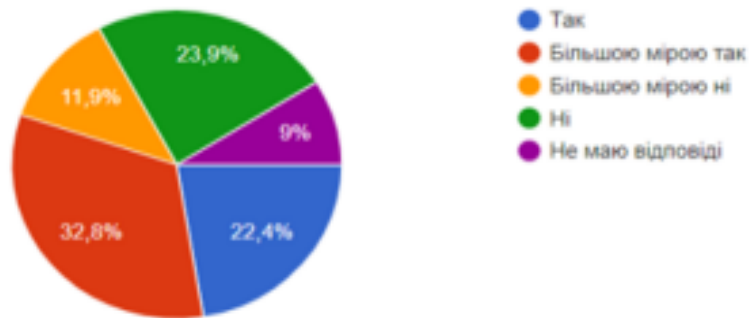
уроку є інтерактивні вправи, які заохочують до творчості, групової роботи, вирішення проблемних ситуацій.

Результативний компонент у рамках побудови та реалізації моделі виконує такі функції: *моніторингову*, що дозволяє аналізувати інформацію про хід освітнього процесу; *комплексно-корегувальну*, що дозволяє корегувати управлінську діяльність, вносити корекцію у роботу учителів, вносити необхідні зміни для досягнення зазначеного результату; *функцію зворотного зв'язку*, що дозволяє оцінювати ефективність створеної моделі.

Спроектowana нами модель характеризується: *цілісністю* (всі зазначені компоненти взаємопов'язані між собою, несуть певне змістовне навантаження та націлені на кінцевий результат), *прагматичністю* (модель виступає засобом організації практичних дій, спрямованих на створення ефективної системи наскрізної допрофільної підготовки й профільного навчання в освітній системі «гімназія-ліцей»), *відкритістю* (модель вбудована в контекст освітньої діяльності закладу освіти). Усі зазначені компоненти моделі спрямовані на вирішення поставлених у дослідженні завдань.

Протягом 2020-2022 р.р. здійснювалося моніторингове дослідження щодо ефективності та доцільності запровадження моделі допрофільної підготовки та профільного навчання в гімназії № 136 м. Києва. За результатами опитування учнів 5-7 класів маємо такі результати. У 2020-2021 н.р. перед початком викладання спецкурсу «Абетка професійного самовизначення» було проведено опитування, чи замислювалися учні над вибором профільного навчального предмета: 12 % учнів дали позитивну відповідь, 8,3% вказали, що швидше так. Після року викладання спецкурсу ці показники зросли майже втричі (див. Діаграму1).

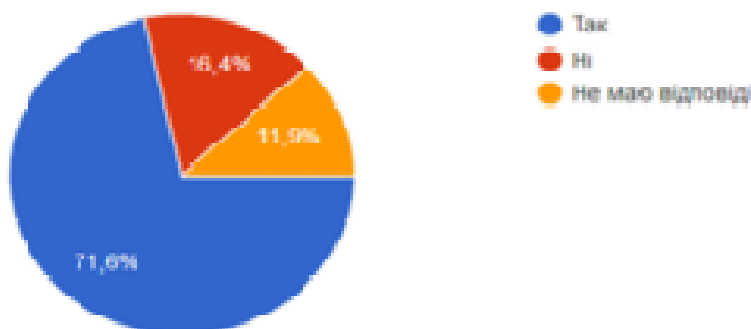
Діаграма 1

Готовність учнів до вибору профільного навчального предмета

Нульовий зріз учнів показав, що 67% учнів 5 класів над вибором майбутньої професії не замислювалися або ж для них орієнтиром є професії батьків чи відомих особистостей. Під час контрольного зрізу у 6 класі цих же учнів маємо такий результат: 71,6% дітей почали задумуватися над можливим напрямом майбутньої професії, враховуючи навички, які необхідні для певної професії. І якщо ще не визначаються чітко із професією, то окреслюється коло професій, які в майбутньому можуть стати в пріоритеті (див. Діаграму 2)

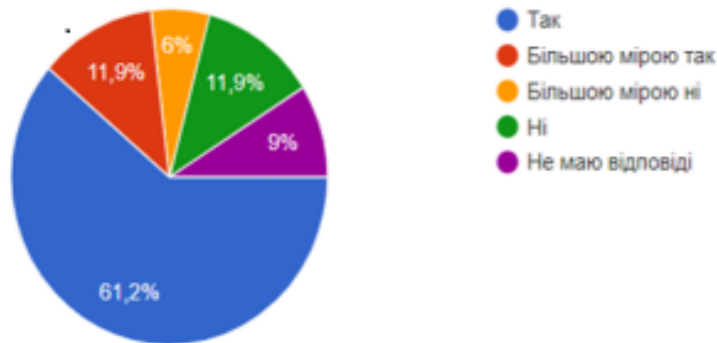
Діаграма 2

Готовність учнів до вибору напрямку майбутньої професії

Важливим під час викладання спецкурсу стало те, що 61,2% учнів 6 класів збагатили свої знання про профільні навчальні предмети та їх значення для вибору професії (у 5 класі – 21%) (див. Діаграму 3).

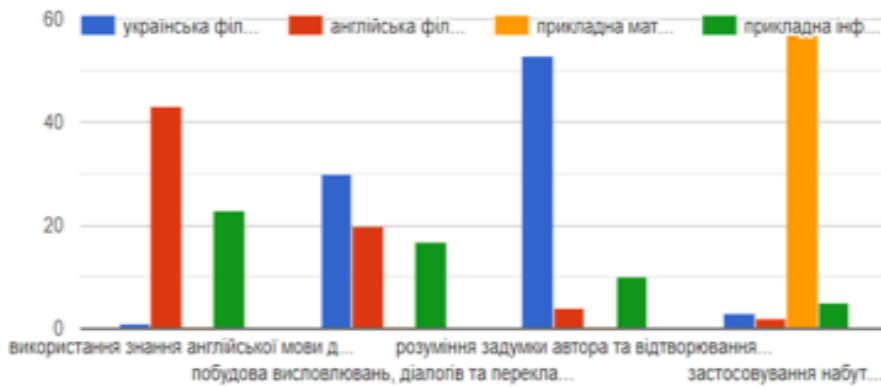
Діаграма 3

Вплив спецкурсу на збагачення знань про профільні навчальні предмети та їх значення для вибору професії

Учням було запропоновано завдання, яке передбачало аналіз використання набутих знань та вмінь відповідно до певного профілю навчання. Під час його виконання учні 6 класів продемонстрували усвідомлення особливостей кожного профільного предмета та розуміння необхідних умінь та навиків у певній професійній галузі (див. Діаграма 4).

Діаграма 4

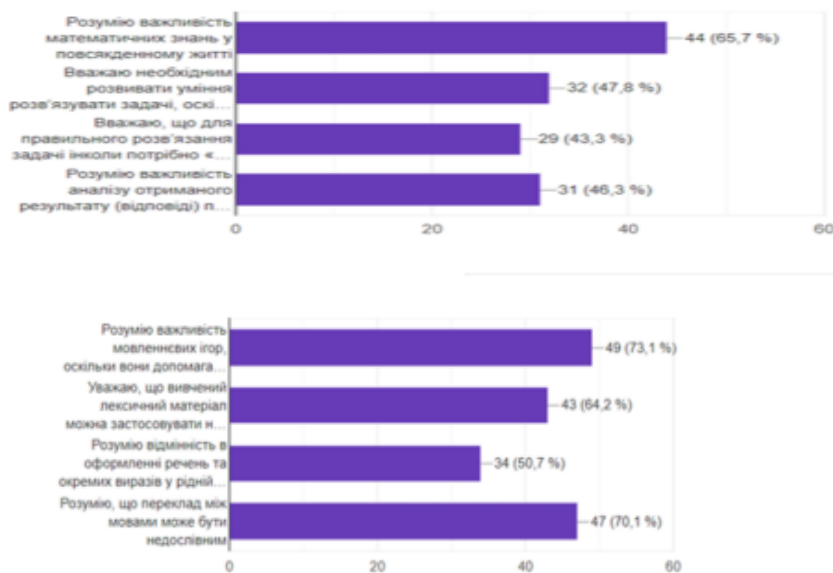

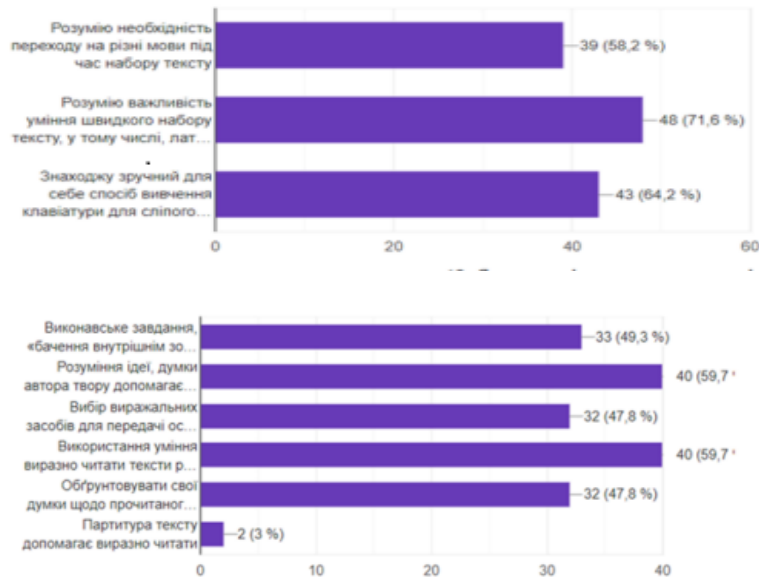
Рівень усвідомлення особливостей кожного профільного предмета та розуміння необхідних умінь та навиків у певній професійній галузі

Діагностичний аналіз результативності викладання спецкурсу «Абетка професійного самовизначення» передбачав з'ясувати на рівні знань, цінностей, умінь особистісно-сміслове ставлення учнів до курсу, важливість певних видів навчальної діяльності для них, а також діяльнісну складову кожного циклу для 5,6 класів. Щодо знаннєвої складової, то 65% учнів зазначили, що отримали нові знання з предметів, 56% удосконалили раніше набуті, 62% окреслили для себе важливість певних знань для оволодіння професією певного напрямку.

Зміст спецкурсу оснований на діяльнісному підході, передбачає, що учні навчатимуться застосовувати різні способи діяльності, використовувати кілька варіантів вирішення завдання, планувати й організовувати дослідження. Аналізуючи результати опитування, варто зазначити, що під час роботи на заняттях спецкурсу учні передусім зазначають важливість отриманих знань у житті (68%), необхідність розвивати отримані уміння (54%), важливість аналізу отриманого результату (70%) (див. Діаграму 5).

Діаграма 5

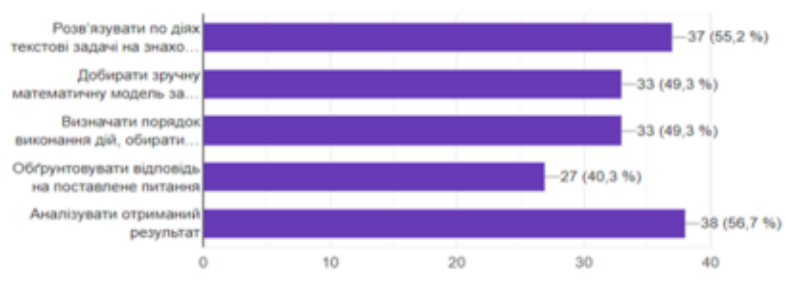

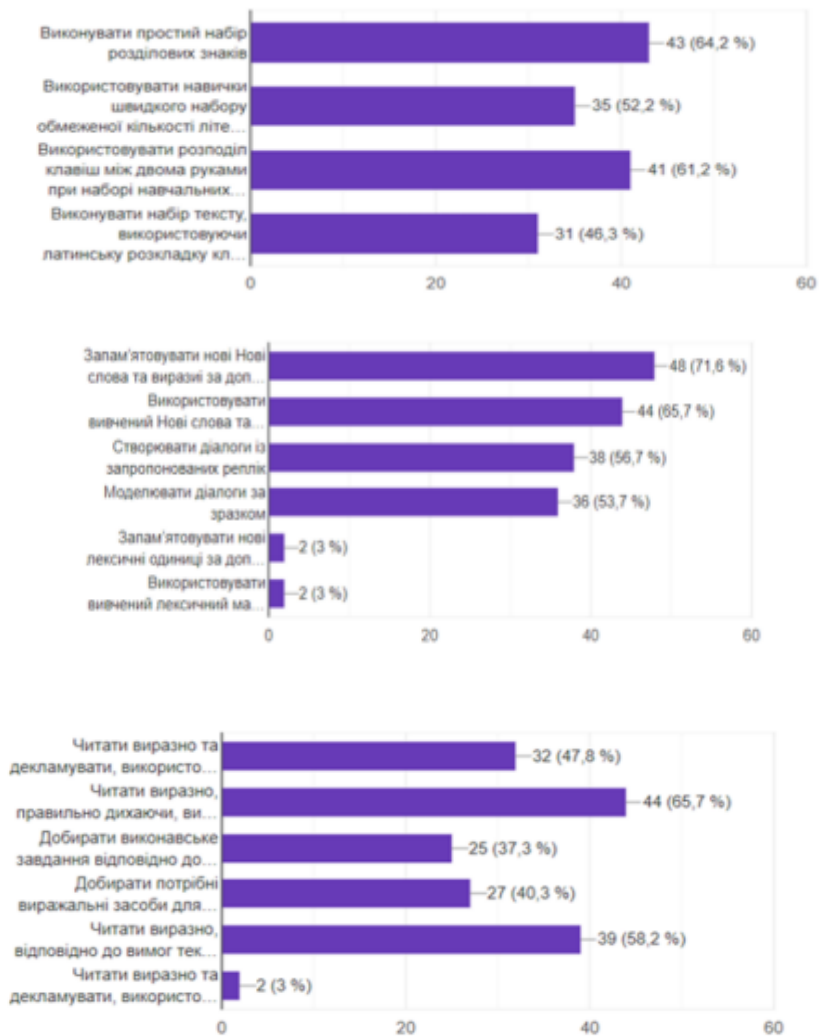

Рівень ціннісного ставлення до спецкурсу

Важливою складовою змісту спецкурсу є оволодіння новими вміннями з певного предмета. З математики є такі: розв'язувати текстові задачі (55,2%), аналізувати отриманий результат (56,7%); з інформатики: виконувати простий набір (64,2%), використання розподілу клавіш між двома руками при наборі текстів (61,2%); з англійської мови: запам'ятовувати нові слова та вирази за допомогою практичних вправ (71,6%), використовувати нові слова та вирази на практиці (65,7%); з української мови: читати виразно, правильно дихаючи, використовуючи партитуру тексту (65,7%), читати виразно відповідно до вимог тексту (58,2%) (див Діаграму 6).

Діаграма 6

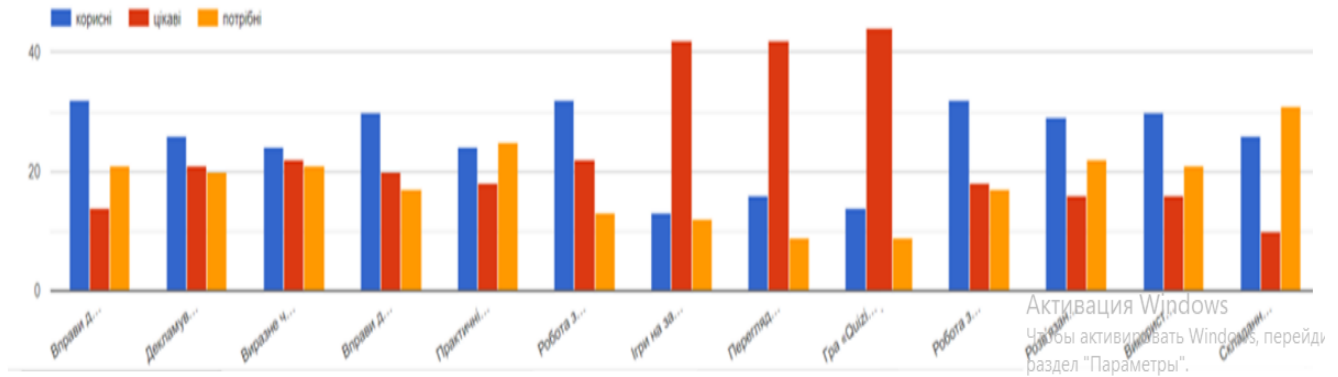

Рівень оволодіння новими вміннями в рамках спецкурсу

Викладання спецкурсу орієнтоване на сучасні освітні технології, спрямоване на задоволення запитів учнів, методичне забезпечення спрямоване на розвиток професійних компетентностей здобувачів освіти. Для учнів 5-7 класів найцікавішими є ігрові завдання, перегляд відеоматеріалів. Корисними учні вважають такі види роботи: вправи для виразного читання, вправи для розминки рук при наборі, робота з тренажерами, таблицями на відповідність, використання предметів, що імітують зміст задачі, використання графічного методу для розв'язування задач. Але знаковими є показники, які демонструють, що

запропоновані види діяльності для учнів є потрібними для визначення майбутнього профілю навчання (окрім ігрових) (див. Діаграму 7).

Діаграма 7

Рівень корисності, цікавості, потреби у навичках, отриманих на заняттях спецкурсу

Учні 8-10 класів протягом 2021-2022 н.р. були учасниками проєкту «Робимо свідомий вибір», метою якого було знайомство із професіями відповідно до напрямів, які надає гімназія: українська філологія, англійська філологія, прикладна математика, прикладна інформатика. Учні 9 класів для подальшого навчання у старшій школі обирають такі напрями: українську філологію (45%), математика (46%), англійська мова (92%), інформатика (12%). Учні 10 класів за результатами роботи в проєкті зазначають, що 54% впевнені в правильності свого вибору профільного навчання; нові знання та навички допомогли краще зорієнтуватися в особливостях відповідної галузі для 46%. 74% учнів 8 класів стверджують, що тепер вони більш свідомо обиратимуть профіль навчання в старшій школі, звертатимуть увагу на специфіку навиків, необхідних для певної професії (нульовий зріз показав 32%). Відсоток учнів, які можуть аргументувати свій вибір майбутнього профілю навчання, посиляючись на отримані знання, зріс майже вдвічі (з 28% до 62%). Серед професій, з якими познайомилися учні в рамках

проекту, перевагу мають блогер-журналіст, економіст, фінансист, програміст, офіс-менеджер.

Педагогічний колектив активно бере участь в реалізації завдань експерименту. 25% педагогів долучилися до створення програми спецкурсу «Абетка професійного самовизначення», 40% задіяні до викладання спецкурсу, 25% забезпечують організаційні заходи для якісної роботи в рамках експерименту. 83% учителів вважає, що участь в експерименті та дослідженнях в рамках його реалізації впливають на підвищення рівня їх фахової кваліфікації та педагогічної майстерності. Після двох років викладання спецкурсу 76% педагогів стверджують, що варто розпочинати допрофільну підготовку з 5 класу на основі діагностики схильностей учнів, враховуючи науково-методичне та кадрове забезпечення, це сприятиме свідомому вибору профільного навчання.

Батьківська спільнота активно співпрацює з адміністрацією гімназії в рамках реалізації завдань експерименту. З метою розширення знань про світ професій для учнів проводилися зустрічі з батьками, які занурювали в певну професію, розповідали, чим займаються спеціалісти відповідного профілю.

Опитування здійснювалося за допомогою такого інструментарію: «Опитувальник визначення рівня інноваційного розвитку закладу загальної середньої освіти» всіх учасників освітнього процесу, автор Д. О. Пузіков; для вчителів: «Оцінка потреби в досягненні», що передбачає визначення прагнення учителів до поліпшення результатів, наполегливості у досягненні мети, «Оцінка рівня домагань», що визначає структуру мотивації, автор В. К. Горбачевський; для учнів: Диференційовано-діагностичний опитувальник (ДДП – за Е. Клімовим), Методика «Усі професії важливі», Сфера професійних переваг учнів (Л. Йоайши, розробка Е. Клімова), Самодіагностика за Тігером, Методика «Визначення оптимального типу майбутньої професії»; для батьків: анкетування щодо очікувань та результатів відповідно до рекомендацій «Абетки для директора» (Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної

освіти).

Під час експериментальної апробації викладання спецкурсу «Абетка професійного самовизначення» було внесено корективи в методику конструювання навчальних курсів які забезпечуватимуть наскрізну допрофільну підготовку й профільне навчання учнів в освітній системі «гімназія-ліцей», а саме: педагоги прийшли до висновку, що змістову складову варто планувати в рамках однієї теми, яка циклічно буде переходити від класу до класу та мати зв'язок з іншими предметами. Окрім цього, було з'ясовано, що не достатньо двох років для ґрунтового усвідомлення наряду допрофільної підготовки, тому варто цей період продовжити і в 10 класі, а 11-12 класи спрямувати на проєктну діяльність (групову та індивідуальну).

За звітний період адміністрація і педагогічний колектив гімназії стали співорганізаторами й активними учасниками всеукраїнського науково-практичного семінару «Допрофільна підготовка учнів у сучасній гімназії: стан, проблеми, перспективи» (м. Київ, гімназія № 136, 19 травня 2021 р.). За результатами науково-методичного заходу опубліковано тези доповідей його учасників (Допрофільна підготовка учнів у сучасній гімназії: стан, проблеми, перспективи: збірник тез Всеукраїнського науково-практичного семінару. – Київ : Педагогічна думка, 2021. – 72 с.. – Режим доступу: https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2021/10/Zbirnyk_tez_seminaru.pdf).

Протягом 2021-2022 р.р. колективом гімназії було проведено такі заходи:

- засідання творчих груп з питань реалізації завдань моделі допрофільної підготовки та профільного навчання;
- засідання педагогічної ради з питань реалізації завдань експерименту Всеукраїнського рівня;
- засідання наукової ради з питань координації діяльності педагогічного колективу щодо реалізації моделі допрофільної підготовки та профільного навчання;

- майстер-класи для учителів, які викладають спецкурс «Абетка професійного самовизначення»;
- онлайн-семінари з викладачами Київського міжнародного університету з питань укладання програми спецкурсу «Абетка професійного самовизначення» для 5-12 класів;
- круглий стіл з питань змістового наповнення уроків спецкурсу;
- участь міжнародних конференціях з метою популяризації ідей допрофільної підготовки та профільного навчання.

За період здійснення формувального етапу експерименту оприлюднено кілька наукових публікації учасників експерименту всеукраїнського рівня, у яких подано його проміжні результати, а саме:

Головко Н. І. Управління допрофільною підготовкою учнів як чинник забезпечення якості базової середньої освіти // Допрофільна підготовка учнів у сучасній гімназії: стан, проблеми, перспективи: збірник тез Всеукраїнського науково-практичного семінару. Київ: Педагогічна думка, 2021. С. 11–14. URL: https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2021/10/Zbirnyk_tez_seminaru.pdf.

Павловська О. В. Допрофільна підготовка – вимога часу. *Директор школи, ліцею, гімназії*. Том 21. № 2, 2020. С. 107.

Павловська О. В. Кроки до майбутньої нової профільної школи. *Теорія і практика моделювання інноваційного розвитку профільного закладу загальної середньої освіти технічної спрямованості для академічно здібних учнів: збірник тез збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції*. Київ : Педагогічна думка, 2020. – С. 39.

Павловська О. В. Досвід та досягнення гімназії № 136 м. Києва щодо впровадження дистанційного навчання та подолання проблем. // Дистанційне навчання: виклики, результати та перспективи: Порадник II. З досвіду роботи освітян міста Києва: навч.-метод. посіб. / упоряд.: С. В. Івашньова, Н. М. Дика, К. О. Линьов, О. В. Хмелева-Токарева, І. П. Воротникова; за заг. ред.

М. Ф. Войцехівського, С. В. Івашнєвої, О. Г. Фіданян. К. Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. С. 88.

Павловська О. В. Науково-методичне забезпечення допрофільної підготовки учнів // *Допрофільна підготовка учнів у сучасній гімназії: стан, проблеми, перспективи: збірник тез Всеукраїнського науково-практичного семінару*. – Київ: Педагогічна думка, 2021. С. 47–49. URL: https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2021/10/Zbirnyk_tez_seminaru.pdf.

Яценко С. В. Методи і засоби профільного навчання // *Допрофільна підготовка учнів у сучасній гімназії: стан, проблеми, перспективи: збірник тез Всеукраїнського науково-практичного семінару*. – Київ: Педагогічна думка, 2021. С. 68–69. URL: https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2021/10/Zbirnyk_tez_seminaru.pdf.

Надіслано тези до друку у збірнику матеріалів XXVII Міжнародної науково-практичної конференції «Інноваційний розвиток університетської освіти і науки: глобальний і національний вимір змін» Київського міжнародного університету:

Борзенкова Т. А. Модель наскрізної допрофільної підготовки та профільного навчання учнів гімназії № 136 м. Києва як освітній фундамент для оволодіння змісту базової і профільної загальної середньої освіти.

Бурнос І. В. Творчий тандем викладачів КиМУ та гімназії № 136 м. Києва щодо створення програма спецкурсу «Абетка професійного самовизначення».

Гіль О. М. Формування нової грамотності у покоління Z як запорука ефективної успішності випускника.

Головко Н. І. Упровадження експерименту всеукраїнського рівня з теми «Допрофільна підготовка та профільне навчання в освітній системі «гімназія-ліцей» - спільна справа педагогічного колективу гімназії № 136 м. Києва та партнерів закладу освіти.

Єдинак О. М. Прикладні задачі в освітній галузі «Технології» в рамках допрофільної підготовки і профільного навчання учнів (на прикладі програмного забезпечення офісних пакетів).

Журкін Є. І. Цілі та завдання профільного навчання.

Конрадій Є. Ю. Принципи формування змісту профільного навчання.

Конрадій Є. Ю. Теоретичні засади профільного навчання.

Павловська О. В. Актуальність Концепції допрофільної підготовки і профільного навчання учнів гімназії № 136 м. Києва для реалізації засад Нової української школи.

Прозоровська Н. П. Теоретико-методологічний аспект профільного навчання.

Топчій В. А. Математичні моделі як творчий процес вивчення основ економіки.

Шевцова Є. В. Наступність (системність) в освіті.

У 2020-2021 н.р. спецкурс «Абетка професійного самовизначення» був складовою варіативної частини навчального плану для 5 класів в освітній програмі. У 2021-2022 н.р. викладання спецкурсу було включено до інваріантної складової навчального плану у 5-6 класах.

**Освітня програма
гімназії № 136 м. Києва
закладу загальної середньої освіти II - III ступеня
2021-2022 навчальний рік**

Тип навчального закладу гімназія № 136 м. Києва
Мова навчання українська

Кількість класів та кількість учнів,
які навчаються у 2021-2022 н.р.:

Початкової школи в гімназії немає.

Основна школа			
Класи	Кількість класів	Кількість учнів в класах	Кількість допрофільних, профільних класів
5 класи	4	114	
6 класи	5	125	
7 класи	4	126	
8 класи	3	90	3
9 класи	3	84	3
Всього: 5-9 класи	19	539	6
Старша школа			
10 класи	2	53	2
11 класи	3	72	3
Всього: 10-11 класи	5	125	5
Разом: 5-11 класи	24	664	11

У 5-9 класах обрано інтегрований курс «Мистецтво».

Вивчення базового предмета «Фізика» та «Астрономія» буде здійснюватися як 2 окремі предмети: «Фізика» (за програмою авторського колективу під керівництвом Локтева В.М.), «Астрономія» (за програмою авторського колективу під керівництвом Яцківа Я.Я.).

З метою реалізації програми експерименту Всеукраїнського рівня з теми «Допрофільна підготовка і профільне навчання в освітній системі «гімназія-ліцей» (наказ МОН України від 01.08.2018 №836)» в 5-6 класах здійснюватиметься викладання спецкурсу «Абетка професійного самовизначення» (лист МОН від 09.08.2021 №1/9-404).

Навчальні плани зорієнтовані на роботу гімназії за п'ятиденним навчальним тижнем.

Гранично допустиме навчальне навантаження учнів встановлюється відповідно до вимог чинних нормативних документів, що визначають санітарно-епідеміологічні вимоги до освітнього процесу та закладів освіти усіх форм власності.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 14 січня 2004 року № 24 "Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти" години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Режим роботи

Гімназія працює за п'ятиденним навчальним тижнем.

Основні нормативні документи, відповідно до яких організовано освітній процес та за якими розроблено робочий навчальний план:

1. Закон України «Про повну загальну середню освіту»;
2. Закон України «Про освіту»;
3. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р - <https://cutt.ly/OyA9z5p>);
4. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392.
5. «Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти II ступеня», затверджена наказом МОН від 20.04.2018 № 405;
6. Наказ МОН України №405 від 20.04.2018 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня»;
8. Наказ МОН України № 836 від 01.08.2018 «Про проведення експерименту всеукраїнського рівня за темою «Допрофільна підготовка і профільне навчання в освітній системі «гімназія-ліцей» у вересні 2018 року-квітні 2023 року»;
9. Наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 06.03.2002 р. за № 229/6517, із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 09.10.2002 № 921 від 17.08.2012, додаток 2;
10. Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.05.2019 № 621, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 30.07.2015 за № 924/27369;
11. Інструкція з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2006 № 496;
12. Порядок переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08 травня 2019 року № 621), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 липня 2015 р. за № 924/27369;
13. Лист МОН від 23.03.2020 № 1/9-173; від 16.04.2020 № 1/9-213; методичні рекомендації «Організація дистанційного навчання в школі» (авт. А. Лотоцька, А. Пасічник), розробленими за підтримки МОН (<https://cutt.ly/MynTayc>);
14. Концепція розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти);
15. Лист ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» від 10.07.2020 № 22.1/12-Г-542 про затвердження програми спецкурсу «Абетка професійного самовизначення».

Таблиця 1 (Таблиця 8 до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, Наказ МОН України №405 від 20.04.2018)

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

5-9 класи
на 2021-2022 н.р.

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тижень у класах		
		5а	6а	7а
Мови і літератури	Українська мова	3,5	3,5	2,5+0,5
	Українська література	2	2	2
	Перша іноземна мова	5,5+0,5	6	6
	Друга іноземна мова	2	2	2
	Зарубіжна література	2	2	2
Суспільство-знавство	Історія України	1	1	1
	Всесвітня історія	—	1	1
Мистецтво	Основи правознавства	—	—	—
	Мистецтво	1	1	1
Математика	Математика	4	4	—
	Алгебра	—	—	2
	Геометрія	—	—	2
Природо-знавство	Природознавство	2	—	—
	Біологія	—	2	2
	Географія	—	2	1,5
	Фізика	—	—	2
Технології	Хімія	—	—	1,5
	Трудове навчання	2	2	1
	Інформатика	1	1	1
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	0,5	0,5	1
	Фізична культура**	3	3	3
Години на вивчення спеціалізованих навчальних предметів, курсів «Абетка професійного самовизначення» (спецкурс)		1	1	
Разом		27+3	30+3	32+3
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації				
Гранично допустиме навчальне навантаження		28	31	32
Всього (без урахування поділу класів на групи)		28+3	31+3	32+3

Директор Наталія ГОЛОВКО

Розпочато процес розроблення проєкту освітньої програми ліцею (II-III ступені) на 2022-2023 н.р. для 5-9 класів із включенням до неї експериментально апробованих навчальних курсів, які забезпечать наскрізну допрофільну підготовку й профільне навчання учнів в освітній системі «гімназія-ліцей». Проєкт освітньої програми розроблено та буде затверджено педрадою відповідно до нового Державного стандарту.

Звіт про завершення третього (формуального) етапу експерименту всеукраїнського рівня за темою «Допрофільна підготовка і профільне навчання в освітній системі «гімназія-ліцей» (травень 2020 року – квітень 2022 року) розглянуто і схвалено на засіданні Науково-методичної ради експерименту всеукраїнського рівня (від 21 лютого 2022 року, протокол № 3).

Реалізація завдань третього (формуального) етапу експерименту всеукраїнського рівня уможливило виконання завдань його завершального,

четвертого (узагальнювального), етапу (травень 2022 року – квітень 2023 року), що передбачені програмою експерименту, а саме:

провести оцінювання (експериментальний зріз) стану допрофільної підготовки і профільного навчання учнів в освітній системі «гімназія-ліцей», досягнутого в процесі здійснення експерименту;

здійснити аналіз кількісних та якісних результатів оцінювання стану допрофільної підготовки і профільного навчання учнів в освітній системі «гімназія-ліцей»;

провести науково-педагогічні заходи за результатами експериментальної апробації методики конструювання навчальних курсів, які забезпечують допрофільну підготовку й профільне навчання учнів в освітній системі «гімназія-ліцей», моделі допрофільної підготовки і профільного навчання учнів в освітній системі «гімназія-ліцей», розроблених курсів;

підготувати рукопис методичного посібника «Теорія і практика наскрізної допрофільної підготовки і профільної навчання учнів в освітній системі «гімназія-ліцей»;

поширити інформацію про результати експериментальної роботи в засобах масової інформації, на Інтернет-ресурсах;

провести підсумкову науково-практичну конференцію «Теорія і практика наскрізної допрофільної підготовки і профільної навчання учнів в освітній системі «гімназія-ліцей» за результатами експерименту;

підбити підсумки експерименту всеукраїнського рівня за темою «Допрофільна підготовка і профільне навчання в освітній системі «гімназія-ліцей».

Науковий керівник

Д. О. Пузіков

Директор

Н. І. Головка

Координатор

І. Д. Кондратюк